

Preventivní opatření proti dopravním nehodám na pracovišti

Ve státech EU umírá každým rokem kolem 5500 lidí následkem nehod na pracovišti, z nichž třetina se vztahuje k dopravě.⁽¹⁾ Nejčastější příčiny těchto nehod jsou, že dopravní prostředek člověka strhne s sebou, lidé se pohybují kolem vozu (např. když couvá), pády z vozů, zasažení předmětem, který spadne z vozu, nebo překlopením vozidla. Těmto nehodám se můžete vyhnout efektivním přístupem ve vedení a zavedením preventivních opatření.

Větší výskyt nehod je v menších a středních podnicích, které mají méně než 50 zaměstnanců. Rady v tomto informačním listu se vztahují k dopravním nehodám ve všech typech podniků bez ohledu na jejich velikost.

Odpovědnost zaměstnavatele

Podmínky příslušných evropských směrnic zahrnují: (2)

- Dodržujte podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovištích a stavebních místech, věnujte důkladnou pozornost únikovým cestám a východům, dopravním cestám, nebezpečným prostranstvím, nákladovým prostorům, rampám.
- Zajistěte bezpečné pracovní vybavení (vhodné zakrytí, sortiment, bezpečnostní zařízení, bezpečné použití, školení a informace, dozor a údržbu). Minimální požadavky jsou na vybavení při mobilní práci (např. manipulace s vysokozdvizným vozíkem, jeho otáčení nebo přetáčení).
- V místech, kde se nemůžete vyhnout riziku nebezpečí, zajistěte výstražné informační cedule a přijměte příslušná bezpečnostní opatření.
- Zajistěte vhodnou osobní ochranu (pevnou pokrývku hlavy, barevně výrazný oděv), která zabrání hrozcímu nebezpečí, pokud není jiné řešení. Osobní ochrana by měla být pohodlná, dobře udržovaná, a neměla by pracovníka nijak dále ohrožovat.
- Dodržujte obecnou koncepci o ochraně zdraví a bezpečnosti: zhodnocení rizik, bezpečnostní opatření, souhrnná opatření, která vedou k eliminaci rizik, konzultace se zaměstnanci, poskytování informací a školení, spolupráce s dodavateli týkající se dodržování bezpečnostních zásad.

Minimální požadavky směrnic byly zaneseny do národní legislativy, která může zahrnovat další dodatečné požadavky.

Zaměstnanci jsou povinni aktivně spolupracovat se zaměstnavatelem na bezpečnostních opatřeních, držet se pokynů na základě poskytnutých školení.

Podmínkou je radit se ze zaměstnanci. Na základě jejich zkušeností můžete správně určit hrozcí nebezpečí a vyvodit z toho pracovní opatření.

PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ PŘED NEHODAMI

První krok je **řádné a dostatečné zhodnocení rizik**:

1. Určete rizika spojená s činnostmi na pracovišti, kde se vyskytují vozy – např. couvání, nakládka, vykládka. Položte si otázku „Co může být špatně a proč?“ např. Hrozí lidem nebezpečí stržení vozem nebo přejetí? Mohou upadnout při nakládce vozu?
2. Určete, kdo může být poraněn při konkrétním hrozcím nebezpečí. Pravděpodobně se to bude týkat řidičů a ostatních pracovníků,

možná návštěvníků a veřejnosti.

3. Vyhodnoťte stupeň nebezpečí každého rizika - pravděpodobně se objeví poranění a stupeň poranění. Je prevence dostatečná nebo se musí ještě zlepšit?
4. Stanovte priority každé činnosti a zrealizujte je.
5. Znovu pravidelně procházejte riziková vyhodnocení, zvláště pokud dochází ke změnám, např. nové vozy, změny v dopravních trasách.

Souhrnná opatření vedoucí ke snížení rizik – v první řadě se musí zlepšit plán a uspořádání pracovního místa, aby se snížilo riziko dopravních nehod. Cedule atd. jsou používány tam, kde není jiná možnost odvrácení nebezpečí. Níže jsou uvedeny některé kritéria týkající se zhodnocení rizika a bezpečnostních opatření.

BEZPEČNÁ PRACOVNÍ MÍSTA A SYSTÉM PRÁCE

Pokud chcete něco změnit nebo zlepšit začněte od: lépe rozplánujte pracovní místa, používejte bezpečný systém práce.

Ujistěte se, že systém práce **vykládky a nakládky** vozidel je bezpečný.

Zkontrolujte zda, **plán dopravních tras** je vhodný pro vozidla i pro chodce.

V místech, kde je to **možné oddělte úseky pro chodce od dopravních cest pro vozy**. Pokud to možné není, je třeba místa označit příslušnými cedulemi s varováním. Ujistěte se, že na trasách pro vozy jsou řádně vyznačené přechody. Uvažujte o zavedení jednosměrných tras, aby se zabránilo nebezpečí kolize. Zkontrolujte, zda jsou trasy určené pro vozy vhodné pro všechny typy vozů, různého zatížení. Dbejte na to, aby cesty byly dostatečně široké a aby byl jejich povrch udržován v dobrém stavu. Jakékoli překážky bránící plynulému provozu odstraňte nebo zajistěte jejich jasně viditelné označení. Při plánování budoucích dopravních cest se snažte vyhnout ostrým zatáčkám. Zajistěte trvale připevněná zrcadla do míst ve slepých rozích.

Zkontrolujte zajištění vhodného **bezpečnostního vybavení**. Nezbytné jsou ukazatele směru, omezení rychlosti, zvláštní značky. Rozhodněte, zda k vlastnímu omezení rychlosti nepoužijete retardéry. Okraje nakládacích prostor, šachet atd. musí být jasně označeny a pokud možno ohraničeny.

Zajistěte **řádnou údržbu vozidel**. Jsou zapotřebí preventivní údržby. Před každou jízdou by měli řidiči zběžně zkontrolovat vůz, např. před začátkem směny zkontrolovat brzdy a světla

IDBWE

(1) Nehody při práci ve státech EU, Statistika, námět 3 – 4/2000, Eurostat

(2) <http://europe.osha.eu.int/legislation/> poskytuje informace o legislativě v EU, podrobnosti ve směrnicích Komise pro malé a střední podniky, zhodnocení rizik a stránky členských států, kde můžete nalézt státní legislativu doplněnou o směrnice.

Řízení a řídičská praxe

Zkontrolujte, zda **vhodný výběr a školení** zajistí, že řidiči budou pracovat bezpečně. Řidiči by měli být schopni obsluhy svých vozů a měli by provádět každodenní údržbu. Řidiči by měli mít dobrou zdravotní kondici, dobrou pohyblivost, sluch a zrak. Pouze ti, kteří byli vybráni, prošli školením a byli oprávněni ke své činnosti mohou řídit vozy.

Zkontrolujte, zda **osvětlení a viditelnost** umožňují bezpečné projetí pracovním místem (jak zvenku, tak zevnitř). Potenciální nebezpečí, jako např. odbočky, chodníky pro pěší nebo překážky musí být jasně označeny. Řidiči a/nebo pěší by měli mít barevné výrazné oblečení, pokud se pohybují na stejných místech.

Bezpečnost vozu

Ujistěte se, že **používáte vhodný a bezpečný vůz**. Již při nákupu by vozy měly být vybaveny řádným bezpečnostním zařízením, v souladu s požadovanými normami. Do vozu i z vozu musí být bezpečný přístup. Řidiči by měl mít ochranu pro případ převrácení vozu nebo před zasažením padajícím předmětem. Uvažujte o použití zvukových varovných přístrojů, např. při couvání vozu a o použití světelných signálů ke zlepšení viditelnosti vozu.

Bezpečné použití vysokozdvížných vozíků

Vysokozdvížné vozy jsou často příčinou nehody na pracovišti, obzvláště při couvání. Faktory, které ovlivňují pravděpodobnost nehody jsou následující: neúplné školení, špatné použití varovných cedulí, špatná údržba vozu, nedostatečné osvětlení a málo místa.

Když nemůžete oddělit vozové cesty a chodníky pro pěší:

- Používejte vhodné varovné cedule a jasné označení, že cesty nejsou odděleny.
- Uvažujte o použití jedné strany dopravní cesty pro pěší a vyznačte ji.
- Ujistěte se, že přechody jsou jasně označeny, jsou viditelné jak pro pěší, tak pro uživatele vysokozdvížných vozíků.
- Zaveďte jednosměrný systém dopravních cest, pokud by to zabránilo nebo snížilo nebezpečí kolize.
- Věnujte pozornost místům, kde se vysokozdvížné vozíky setkávají s jinými vozy, např. nákladové prostory.

Špatná viditelnost

- Vysokozdvížné vozíky musí být dobře vidět, např. použitím světelných signálů, reflektorů nebo světel při couvání. Zrovna tak musí řidič vidět lidi vyskytující se v jeho blízkosti, např. použitím dobře viditelného oblečení.
- Když používáte vysokozdvížný vozík, nechte zapnutá varovná světla.
- Uvažujte o použití zvukových signálů, hlavně v rušném a hlučném pracovním prostředí. Signalizujte váš vjezd do vchodu, když míjíte slepá místa rohů nebo při couvání.
- Snažte se omezit couvání, např. použitím jednosměrného systému cest. Používejte trvale připevněná zrcadla, aby řidiči měli přehled ve všech místech. Ujistěte se, že je řidiči používají.
- Když pracujete blízko vysokozdvížného vozíku, vždy se ujistěte, že řidič o vás ví. Nechodte za vozíkem.

Bezpečná jízda

- Rušná prostranství vyžadují omezení rychlosti, hlavně tam, kde nejsou cesty odděleny od chodníků pro pěší.
- Udržujte cesty v čistotě, bez zbytečných překážek.
- Vyhnete se ostrým zatáčkám. Trvale připevněná zrcadla zlepši viditelnost na slepých místech.
- Při práci nebo při řízení neustále sledujte své okolí.
- Dávejte si pozor na vjezdy, průjezdy nebo cesty, všude tam, kde se mohou náhle objevit chodci nebo vozy.

Seznam pokynů pro řidiče

- Neřídte, pokud jsou vaše schopnosti omezené, např. nemocí nebo špatnou viditelností.
- Ujistěte se, že rozumíte provozním postupům a bezpečným provozním omezením vašeho vozu.
- Provádějte každodenní kontroly vozu a oznamte všechny problémy.
- Seznamte se a dodržujte předpisy a způsob práce na pracovišti, včetně těch při hrozícím nebezpečí.
- Seznamte se se systémem signalizace.
- V rámci bezpečnosti dodržujte rychlostní omezení. V zatáčkách buďte opatrní.
- Než začnete couvat, zkontrolujte místo za vozem, chodník pro chodce, výskyt jiného vozu nebo překážky.
- Pokud je při řízení omezená viditelnost, využijte jiná pomocná opatření (např. zrcadla) nebo člověka, který vás bude navigovat. Okamžitě zastavte, jakmile ztratíte přehled o instrukcích nebo se viditelnost ještě zhorší.
- Vypněte motor před každým zásahem nebo když odstraňujete ochranný kryt.

Pro více informací/Reference

Více informací o pravidlech bezpečného řízení získáte na adrese webových stránek agentury <http://osha.eu.int>. Veškeré vyhlášky agentury mohou být staženy zadarmo. „Bezpečnostní opatření proti nehodám v práci“ byly námětem Evropského týdnu pro bezpečnost a ochranu zdraví v práci pod záštitou členských států během října 2001. Více informací naleznete na adrese <http://osha.eu.int/ew2001/>. Stránky agentury navazují na stránky členských států, kde naleznete podmínky národní legislativy a směrnice týkající se dopravy na pracovišti. Pro Irsko je adresa <http://ie.osha.eu.int/>, pro Velkou Británii <http://uk.osha.eu.int/>.